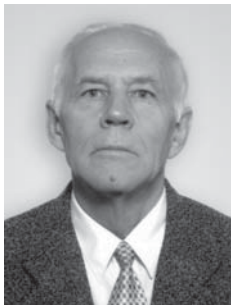

УДК 001.4:389.1

НОВИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ “ПРО МЕТРОЛОГІЮ ТА МЕТРОЛОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ”. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Б.Ф. Марков, кандидат технічних наук, м. Харків

Розглянуто основні положення та особливості нового Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність”, який набирає чинності з 01 січня 2016 р. Розглянуто відмінності від чинного Закону України.

The main provisions and features of the new Law of Ukraine “On metrology and metrological activity” that comes into force on 01 January 2016 are considered. The differences from the current Law of Ukraine are considered.

Закон України “Про метрологію та метрологічну діяльність” (№ 1314-VII) (далі – новий Закон України), який набирає чинності з 01.01.2016 р., має значні відмінності щодо регламентованих норм і правил від чинного Закону України (№ 1765-IV).

У ході підготовки нового Закону України були повною мірою використані рекомендації міжнародного документа D1 Міжнародної організації законодавчої метрології (OIML) “Основні положення для закону з метрології”, 2012 (D1 OIML “Considerations for a Law on Metrology”, Edition 2012) [1]. Використання рекомендацій D1 OIML дозволило гармонізувати новий Закон України з відповідними законами країн Європейського Союзу. Тому низку норм і правил, які регламентуються у чинному Законі України і наразі широко використовуються у метрологічній практиці, не включено до нового Закону України. Наслідком цього, зокрема, є скорочення обсягу нового Закону України, який складається із 32 статей, у той час як чинний Закон України має 49 статей.

Аналіз нового Закону України показує, що в ньому відсутні норми і правила стосовно таких видів метрологічної діяльності:

державної метрологічної атестації (метрологічної атестації засобів вимірювальної техніки (ЗВТ); державних приймальних та контрольних випробувань ЗВТ;

атестації у державній метрологічній системі з метою документального засвідчення компетент-

ності і права підприємства та організації на проведення калібрування ЗВТ і вимірювання;

узгодження положень про метрологічні служби центральних органів влади, головних та базових організацій цих служб, а також про метрологічні служби підприємств і організацій та органів управління об'єднань підприємств;

атестації головних і базових організацій метрологічних служб;

уповноваження у державній метрологічній системі з метою документального засвідчення компетентності і права підприємства та організації проводити атестацію методик виконання вимірювань;

атестації методик виконання вимірювань; прав і обов'язків державних повірників;

видів метрологічного контролю і нагляду, що здійснюють метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, підприємств і організацій; метрологічної експертизи документації; метрологічного нагляду за забезпеченням єдності вимірювань.

Тому в статті 1 “Визначення основних термінів” нового Закону України відсутні такі терміни та їх визначення, які на цей час достатньо широко використовуються в чинних нормативних та методичних документах:

єдність вимірювань;

методика виконання вимірювань;

державна метрологічна система;

метрологічна атестація ЗВТ;

атестація методик виконання вимірювань;

вимірювальна лабораторія.

Крім того, в новому Законі України використовуються міжнародні терміни, які відсутні в чинному Законі України, а також у чинних нормативних та методичних документах. У таблиці наведено існуючі терміни та еквівалентні їм міжнародні, які використані для їх заміни.

Включення до нового Закону України міжнародних правил і норм стосовно національних еталонів, метрологічної простежуваності, калібрування та оцінки відповідності ЗВТ, організації та видів метрологічного нагляду потребувало використання термінів та визначень, адекватних міжнародним [2].

Термін, який використовується в чинному Законі України	Термін, який використовується в новому Законі України
Сфера державного метрологічного контролю і нагляду	Сфера законодавчо регульованої метрології
Державний метрологічний нагляд	Метрологічний нагляд
Державна метрологічна система	Метрологічна система України
Державна метрологічна служба	Національна метрологічна служба

Тому в статтю 1 “Визначення основних термінів” включено такі терміни та їх визначення, адекватні міжнародним:

- вимірювання;
- національний еталон;
- калібрування;
- метрологічна простежуваність;
- фасований товар.

Крім того, низка термінів, які використовуються в чинному Законі України, в новому Законі України мають визначення, адекватні міжнародним, зокрема, це стосується таких термінів:

- еталон;
- первинний еталон;
- вторинний еталон.

Ще однією відмінністю термінологічної системи нового Закону України є включення до статті 1 “Визначення основних термінів” таких термінів:

- первинна повірка;
- періодична повірка;
- позачергова повірка;
- інспекційна повірка;
- експертна повірка.

Таким чином, основні терміни та їх визначення, використані в новому Законі України, гармонізовано з міжнародними, що дозволило провести імплементацію міжнародних метрологічних правил і норм, рекомендованих D1 OIML.

Розглянемо основні положення нового Закону України.

1. Сфера законодавчо регульованої метрології

Сфера законодавчо регульованої метрології нового Закону України відрізняється від сфери державного метрологічного контролю і нагляду чинного Закону України включенням двох видів діяльності:

- контролю безпеки дорожнього руху та технічного стану транспортних засобів;
- робіт із використанням апаратури глобальних супутникових навігаційних систем.

Також до сфери законодавчо регульованої метрології не включено:

- банківські операції;
- роботи з оцінки відповідності продукції, процесів, послуг.

У видах діяльності, які включені до сфери законодавчо регульованої метрології, здійснюється державне регулювання стосовно вимірювань, одиниць вимірювань та ЗВТ.

2. Метрологічна система України

Основні завдання метрологічної системи України в новому Законі України та завдання державної метрологічної системи в чинному Законі України практично збігаються.

До завдань метрологічної системи України додано здійснення фундаментальних та прикладних досліджень і наукових розробок у сфері метрології та метрологічної діяльності.

Крім того, у новому Законі України, на відміну від чинного, визначено такий склад метрологічної системи України:

- національна метрологічна служба;
- нормативно-правова база, у тому числі законодавчі акти, технічні регламенти та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері метрології та метрологічної діяльності;
- національна еталонна база та система передачі розмірів одиниць вимірювання;
- система добровільної акредитації калібрувальних лабораторій, а також система акредитації випробувальних лабораторій, органів з оцінки відповідності у випадках, визначених цим та іншими законами України;
- навчальні заклади, науково-дослідні установи, організації, що поширюють знання та досвід у сфері метрології та метрологічної діяльності.

3. Національні еталони

У новому Законі України державний еталон – це еталон, що перебуває в державній власності. Тобто “державний” визначає суб’єкта власності. А для визначення метрологічного статусу використовується термін “національний”, визначення якого гармонізовано з міжнародним. На відміну від чинного Закону України, в новому Законі України статус національного може бути надано також первинним та вторинним еталонам, які не є державними, а є власністю підприємств та організацій.

У новому Законі України підвищено вимоги до критеріїв та порядку надання еталонам статусу національних еталонів. Тому критерії, порядок надання еталонам статусу національних, порядок реєстрації національних еталонів та контроль за додержанням правил умов їх зберігання та застосування встановлюється Постановою Кабінету Міністрів України, тобто нормативно-правовим актом, а не методичним документом, як у чинному Законі України.

4. Вимірювання

У новому Законі України відсутня норма щодо атестації підприємств та організацій для засвідчення їх компетентності і права виконувати вимірювання. Це питання вирішено введенням норми, відповідно до якої повноваження центральних органів виконавчої влади, інших державних органів уповноважувати підприємства та організації, їх відокремлені підрозділи та фізичних осіб-підприємців на проведення певних вимірювань, не пов'язаних з оцінкою відповідності продукції, процесів, послуг, у сфері законодавчо регульованої метрології визначаються законом. Це означає, що впровадження в конкретній галузі процедури уповноваження підприємств та організацій на право виконання вимірювань можливо тільки у разі прийняття відповідного закону. Ця норма стосується вимірювальних лабораторій незалежно від галузі, в якій вони працюють. Що стосується чинних свідоцтв про атестацію на проведення вимірювань у сфері державного метрологічного нагляду, то, відповідно до прикінцевих та перехідних положень нового Закону України, ці свідоцтва чинні протягом визначеного в них терміну дії.

У новому Законі України замість терміна “методика виконання вимірювань” використовується термін “методика вимірювань”, що гармонізовано з міжнародною термінологією. Крім того, в новому Законі України відсутня норма щодо атестації методики вимірювань та не передбачено функціонування державного реєстру методик вимірювань. У новому Законі України обов'язковість до застосування методик вимірювань у сфері законодавчо регульованої метрології визначається в нормативно-правових актах або в нормативних документах, на які є відповідні посилання в нормативно-правових актах. Також у новому Законі України введено норму щодо транспарентності вимірювальної інформації, відповідно до якої результати вимірювань повинні бути доступні юридичним і фізичним особам, які мають щодо них обґрунтований інтерес.

5. Засоби вимірювальної техніки

У новому Законі України використовується термін “законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки” — це ЗВТ, які застосовуються у сфері законодавчо регульованої метрології. Експлуатація цих ЗВТ здійснюється із дотриманням правил застосування таких засобів, встановлених у нормативно-правових документах. До нового Закону України введено норму, відповідно до якої законодавчо регульовані ЗВТ, які мають елементи або функції налаштування, повинні мати захист від вільного доступу до зазначених елементів і функцій (включаючи програмне забезпечення) з метою запобігання несанкціонованому втручанням.

У новому Законі України, на відміну від чинного, регламентуються вимоги тільки до законодавчо

регульованих ЗВТ, які дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та у продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності до нормативно-правових актів, що містять вимоги до таких ЗВТ. Треба підкреслити, що, на відміну від чинного Закону України, в новому Законі України відсутні норми щодо ввезення ЗВТ на територію України, а також відсутні вимоги до підприємств, організацій та фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, які проводять діяльність, пов'язану з виробництвом, ремонтом, продажем і прокатом ЗВТ.

6. Національна метрологічна служба

Структура національної метрологічної служби, яка встановлена в новому Законі України, значно відрізняється від чинної структури Державної метрологічної служби. Тому докладно розглянемо структуру національної метрологічної служби, до якої належать:

центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності (далі — ЦОВФМ);

центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності (далі — ЦОВРМ);

центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрологічного нагляду (далі — ЦОВМН);

наукові метрологічні центри;

державні підприємства, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, та провадять метрологічну діяльність в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, містах обласного значення (далі — метрологічні центри);

Служба єдиного часу і еталонних частот, Служба стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів, Служба стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів;

метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств та організацій;

органи з оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки та повірочні лабораторії.

На відміну від структури Державної метрологічної служби, до складу національної метрологічної служби входять три центральних органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності, а також реалізацію державної політики у сфері метрологічного нагляду. Розділення на законодавчому рівні суб'єктів національної метрологічної служби, які реалізують функції метрологічного контролю і метрологічного нагляду,

створює умови для усунення конфлікту інтересів між суб'єктом господарювання і органом з метрологічного нагляду, який існував, коли ці функції виконував один суб'єкт Державної метрологічної служби. Таке розділення функцій метрологічного контролю і нагляду між різними суб'єктами національної метрологічної системи відповідає міжнародним нормам.

Новацією нового Закону України є включення до складу національної метрологічної служби:

метрологічних служб центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств та організацій;

органів з оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки та повірочних лабораторій.

Включення до складу національної метрологічної служби метрологічних служб центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств та організацій, а також органів з оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки та повірочних лабораторій підкреслює значення цих суб'єктів для функціонування національної метрологічної служби.

Також до складу національної метрологічної служби включено наукові метрологічні центри, на які в новому Законі України додатково до чинного покладено такі функції:

участь у розробленні проектів технічних регламентів, інших нормативно-правових актів;

ведення інформаційного фонду за напрямками своєї діяльності;

здійснення міжнародного співробітництва з питань, що належать до їх компетенції.

Що стосується метрологічних центрів, включених до складу національної метрологічної служби, то їх повноваження значно скорочено у порівнянні з повноваженнями територіальних органів, установлених чинним Законом України. Зокрема, метрологічні центри не мають повноважень на:

проведення метрологічного нагляду;

атестацію вимірювальних лабораторій;

узгодження положень про метрологічні служби підприємств і організацій.

Таким чином, метрологічну діяльність метрологічних центрів спрямовано в основному на перевірку, калібрування та оцінку відповідності ЗВТ.

Функції трьох служб, включених до складу національної метрологічної системи, практично не відрізняються від функцій чинних державних служб, за винятком служби єдиного часу і еталонних частот, до функцій якої додано надання часо-частотної інформації споживачам в економіці, у сфері науки та оборони, а також фізичним та юридичним особам, у тому числі надання інформації для забезпечення застосування єдиного обліково-звітного часу.

У новому Законі України, як і в чинному, введено норму, відповідно до якої на підприємствах та в організаціях, які виконують роботи у сфері зако-

нодавчо регульованої метрології, обов'язково утворюються метрологічні служби або призначаються особи, відповідальні за забезпечення єдності вимірювань. Але, на відміну від чинного Закону України, в новому Законі України відсутні такі норми:

необхідність погодження положень про метрологічні служби з різними суб'єктами національної метрологічної служби;

необхідність атестації головних і базових організацій метрологічних служб.

У той же час до нового Закону України включено норму, відповідно до якої структура, функції, права та обов'язки метрологічних служб центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, органів управління об'єднань підприємств, підприємств та організацій, які виконують роботи у сфері законодавчо регульованої метрології, визначаються положеннями про такі служби, які затверджуються керівниками цих органів, підприємств та організацій.

7. Оцінка відповідності та перевірка засобів вимірювальної техніки

На відміну від чинного Закону України, яким встановлено, що державним приймальним випробуванням з метою затвердження типу підлягають ЗВТ, призначені для серійного виробництва в Україні або для ввезення на територію України партіями, в новому Законі України оцінка відповідності законодавчо регульованих ЗВТ вимогам технічних регламентів, у тому числі первинна перевірка та затвердження типу ЗВТ, проводяться у разі, коли це передбачено відповідними технічними регламентами. При цьому оцінку відповідності законодавчо регульованих ЗВТ вимогам технічних регламентів проводять призначені органи з оцінки відповідності, які повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому на ведення реєстру затверджених типів ЗВТ, про видані ними сертифікати затвердження типу ЗВТ.

Новим Законом України також встановлено, що сертифікат затвердження типу ЗВТ є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено. При цьому до нового Закону України включено норму, відповідно до якої порядок проведення оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ встановлюється технічними регламентами та іншими нормативно-правовими актами.

У новому Законі України норми та правила щодо перевірки ЗВТ значно відрізняються від чинних. Зокрема, періодичній повірці та повірці після ремонту підлягають законодавчо регульовані ЗВТ, що перебувають в експлуатації. Що стосується первинної перевірки, тобто перевірки при випуску із серійного виробництва, то вона проводиться у разі, коли це передбачено відповідними технічними регламентами. Також до нового Закону України включено норми, відповідно до яких Кабінет Міністрів

України встановлює перелік категорій законодавчо регульованих ЗВТ, що підлягають періодичній повірці, а також визначає порядок установаження міжповірочних інтервалів. У той же час ЦОВФМ встановлює міжповірочні інтервали законодавчо регульованих ЗВТ за категоріями.

З урахуванням важливості забезпечення точності та достовірності вимірювань для економії енергоресурсів, до нового Закону України включено норму, відповідно до якої періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) ЗВТ (результати яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання. На ці суб'єкти господарювання покладається відповідальність за своєчасне проведення періодичної повірки. При цьому вона проводиться за рахунок тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

У новому Законі України визначено суб'єкти національної метрологічної системи, які проводять повірку законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації:

наукові метрологічні центри, які мають міжнародно визнані калібрувальні та вимірювальні можливості за відповідними видами та підвидами вимірювань та/або із застосуванням національних еталонів;

наукові метрологічні центри, метрологічні центри та повірочні лабораторії, уповноважені на проведення повірки відповідних засобів.

При цьому порядок проведення повірки законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів, а також норм часу, необхідного для проведення повірки таких засобів, встановлюється нормативно-правовими актами ЦОВФМ.

Також у новому Законі України встановлено норму, відповідно до якої не підлягають періодичній повірці та повірці після ремонту законодавчо регульовані ЗВТ, що застосовуються:

органами з оцінки відповідності (у тому числі випробувальними та калібрувальними лабораторіями), акредитованими національним органом України з акредитації чи національними органами інших держав;

науковими метрологічними центрами, метрологічними центрами, калібрувальними лабораторіями, акредитованими національним органом України з акредитації, або які мають документально підтверджену простежуваність своїх еталонів до національних еталонів, еталонів інших держав або міжнародних еталонів відповідних одиниць вимірювань стосовно ЗВТ, що використовуються ними при калібруванні.

До нового Закону України включено норму, відповідно до якої суб'єкти національної метрологічної служби для проведення повірки законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації, повинні бути уповноважені й одержати свідоцтво про уповноваження на проведення повірки ЗВТ, що перебувають в експлуатації та застосовуються у сфері законодавчо регульованої метрології (далі – свідоцтво про уповноваження), термін дії якого становить п'ять років. У свідоцтві про уповноваження зазначаються категорії ЗВТ, повірку яких мають право проводити уповноважені організації. Новим Законом України також встановлено, що органом з уповноваження на проведення повірки законодавчо регульованих ЗВТ є ЦОВРМ, а критерії уповноваження, яким повинні відповідати уповноважені організації, встановлює ЦОВФМ.

На відміну від чинного Закону України, в новому Законі України встановлено процедуру уповноваження на проведення повірки законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації. Відповідно до цієї процедури ЦОВРМ протягом 60 днів після надходження заяви на уповноваження:

проводить аналіз поданих заявником документів та перевіряє достовірність і повноту відомостей; проводить перевірку заявника на відповідність установленим критеріям;

видає заявнику свідоцтво на уповноваження; у разі відмови в уповноваженні повертає заявнику документи разом із мотивованим висновком.

При цьому уповноважені організації включаються до Державного реєстру наукових метрологічних центрів, метрологічних центрів та повірочних лабораторій, уповноважених на проведення повірки ЗВТ, що перебувають в експлуатації, який ведеться ЦОВРМ. Цей реєстр повинен бути доступним для всіх бажаючих в електронній та/або іншій формі, опублікованим на офіційному веб-сайті ЦОВРМ та постійно оновлюватися. ЦОВРМ також проводить моніторинг відповідності уповноважених організацій вимогам нового Закону України та критеріям, яким вони повинні відповідати, і приймає рішення щодо анулювання свідоцтва про уповноваження, якщо вони не виконують свої обов'язки.

У новому Законі України також встановлено, що за видачу свідоцтва про уповноваження, його переоформлення та видачу дублікату свідоцтва стягується плата, розмір якої затверджується Кабінетом Міністрів України; анулювання свідоцтва про уповноваження здійснюється на безоплатній основі. При цьому порядок видачі свідоцтва про уповноваження або відмови в його видачі, переоформлення зазначеного свідоцтва, видачі його дублікату анулювання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Обов'язки уповноваженої організації, установлені в новому Законі України, практично не відрізняються від відповідних обов'язків, установлених у чинному Законі України.

8. Метрологічний нагляд

На відміну від чинного Закону України, в новому Законі України не використовується термін “державний метрологічний нагляд”, а вживається тільки термін “метрологічний нагляд”. При цьому метрологічний нагляд є діяльність, яка проводиться у сфері законодавчо регульованої метрології з метою перевірки додержання суб’єктами господарювання вимог цього закону, технічних регламентів та інших нормативно-правових актів у сфері метрології та метрологічної діяльності.

У новому Законі України встановлено такі види метрологічного нагляду:

державний ринковий нагляд за відповідністю законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки вимогам технічних регламентів;

метрологічний нагляд за законодавчо регульованими засобами вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації;

метрологічний нагляд за кількістю фасованого товару в упаковках.

При цьому метрологічний нагляд здійснюється ЦОВМН.

На відміну від чинного Закону України, в новому Законі України у суб’єктів господарювання під час метрологічного нагляду за законодавчо регульованими ЗВТ проводиться перевірка щодо:

стану та дотримання правил застосування ЗВТ; додержання вимог до періодичної повірки ЗВТ; застосування дозволених одиниць вимірювань під час експлуатації ЗВТ.

Тобто додержання умов і правил проведення державних випробувань, калібрування, ввезення, випуску з виробництва, ремонту та в продаж, проведення вимірювань, атестації методики виконання вимірювань та застосування атестованих методик виконання вимірювань не підлягає перевірці під час метрологічного нагляду у суб’єктів господарювання.

Що стосується державного ринкового нагляду за відповідністю законодавчо регульованих ЗВТ, то він здійснюється відповідно до Закону України “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції” [3].

У новому Законі України, на відміну від чинного Закону України, метрологічні вимоги до фасованих товарів, у тому числі вимоги до відхилення кількості фасованих товарів в упаковках від номінального значення, встановлюються технічними регламентами або нормативно-правовими актами.

Також новим Законом України встановлено, що метрологічний нагляд за законодавчо регульованими ЗВТ, що перебувають в експлуатації, та за кількістю фасованого товару в упаковках здійснюється шляхом проведення перевірок відповідно до Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” [4]. У новому Законі України відсутні такі

суб’єкти метрологічного нагляду, як головний державний інспектор та його заступники з метрологічного нагляду. Крім того, значно звужено права державних інспекторів з метрологічного нагляду. Відповідно до нового Закону України, державні інспектори з метрологічного нагляду не мають права забороняти будь-які види метрологічної діяльності або виконання робіт, пов’язаних з вимірюваннями, а також реалізацію партій фасованого товару, з яких відбиралися зразки упаковок фасованих товарів. Ці повноваження має тільки ЦОВМН.

Згідно з новим Законом України, державні інспектори з метрологічного нагляду під час виконання своїх обов’язків мають право:

одержувати необхідні відомості та матеріали з метрологічної діяльності;

складати протоколи про адміністративне правопорушення у сфері метрології та метрологічної діяльності;

видавати приписи про усунення порушень метрологічних вимог;

вносити пропозиції щодо передачі до правоохоронних органів матеріалів про порушення метрологічних вимог.

Державні інспектори зобов’язані здійснювати метрологічний нагляд із додержанням вимог нового Закону України, технічних регламентів та інших нормативно-правових актів у сфері метрології та метрологічної діяльності.

9. Калібрування засобів вимірювальної техніки

На відміну від чинного, до нового Закону України включено норму, відповідно до якої калібруванню в добровільному порядку можуть підлягати ЗВТ, які застосовуються у сфері та/або поза сферою законодавчо регульованої метрології. Також внесено зміни щодо суб’єктів, які проводять калібрування ЗВТ. Згідно з новим Законом України, калібрування ЗВТ проводиться:

науковими метрологічними центрами; метрологічними центрами, калібрувальними лабораторіями, акредитованими національним органом України з акредитації;

метрологічними центрами, калібрувальними лабораторіями, які мають документально підтвержену простежуваність своїх еталонів до національних еталонів, еталонів інших держав або міжнародних еталонів відповідних одиниць вимірювання.

10. Фінансування метрологічної діяльності

Правила фінансування, встановлені в новому Законі України, практично не відрізняються від чинних. Також установлено, що оплата суб’єктами господарювання робіт і послуг з проведення оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ вимогам технічних регламентів та повірки таких засобів, що перебувають в експлуатації, здійснюється в порядку та відповідно до методики визначення

вартості зазначених робіт і послуг, затверджених Кабінетом Міністрів України.

11. Прикінцеві та перехідні положення

Ці положення встановлюють таке:

нормативно-правові акти до їх приведення у відповідність до норм нового Закону України діють у частині, що йому не суперечать;

державні еталони, яким такий статус надано в установленому порядку до набрання чинності цього Закону, вважаються національними з 01 січня 2016 р.;

свідоцтва про уповноваження на проведення повірки ЗВТ, видані в установленому порядку до набрання чинності цим Законом, чинні в частині права проводити повірку законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації, протягом визначеного в таких свідоцтвах терміну дії;

сертифікати відповідності затвердженому типу, видані в установленому порядку до набрання чинності цим Законом, чинні протягом визначеного в них терміну дії;

свідоцтва про атестацію на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду, видані в установленому порядку до набрання чинності цим Законом, є чинними протягом визначеного в них терміну дії.

Також ці положення містять доручення Кабінету Міністрів України щодо розробки технічних регламентів на законодавчо регульовані ЗВТ, нормативно-правових актів, а також внесення змін до чинних законів України з метою приведення їх у відповідність до положень Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність”.

З метою своєчасної реалізації положень Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність” (1314-VII), Мінекономрозвитку розробило “План-графік розроблення нормативно-правових актів” (далі – План-графік). Планом-графіком передбачено розроблення 24 постанов Кабінету Міністрів України та 14 наказів Мінекономрозвитку з реєстрацією в Мін’юсті, тобто наразі ведеться розроблення 38 нормативно-правових актів із метою

впровадження в метрологічну практику правил та норм, установлених Законом України у сфері наукового і законодавчого забезпечення та у сфері метрологічного нагляду.

Ще одним актуальним завданням є аналіз відповідності чинних національних стандартів у галузі метрології до норм і правил нового Закону України. За результатами аналізу необхідно розробити пропозиції щодо перегляду, скасування чинних національних метрологічних стандартів чи розроблення нових. Перегляд та розроблення нових національних стандартів необхідно виконати протягом 2015 р.

Висновки

1. Закон України “Про метрологію та метрологічну діяльність”, який набирає чинності з 01.01.2016 р., гармонізовано з міжнародними нормами і правилами.

2. Для реалізації положень Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність” необхідно розробити 38 нормативно-правових актів, 24 з яких є постановами Кабінету Міністрів України.

3. Необхідно переглянути або скасувати чинні національні основоположні стандарти в галузі метрології, які не відповідають правилам і нормам Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність”, а також розробити національні стандарти для реалізації положень цього Закону України.

Список літератури

1. D1 Міжнародної організації законодавчої метрології “Основні положення для закону з метрології”, 2012 (D1 OIML “Considerations for a Law on Metrology”, Edition 2012).
2. International vocabulary of metrology – Basic and general concepts and associated terms (VIM) ICGM 200:2008 BIPM, Paris.
3. Закон України “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції”.
4. Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.